

Psychological Correlates of Intolerance of Uncertainty: (Meta-analysis of Persian language Articles)

Batool Ahadi^{1*}, Fatemeh Moradi²

1. *Corresponding Author: Associate Professor, Department of Psychology, Faculty of Educational Sciences & Psychology, Alzahra University, Tehran, Iran.*

2. *M.A. in clinical psychology, Department of Psychology, Alzahra University. Tehran, Iran.*

Citation: Ahadi B, Moradi F. Psychological C Correlates of Intolerance of Uncertainty: (Meta- analysis of Persian language Articles). Journal of Research in Psychological Health, 2018; 12 (3). 91-105 [Persian].

Highlights

- Metacognitive beliefs have the largest effect size among predictors of intolerance of uncertainty.

Keywords

Intolerance of Uncertainty, Meta-cognitive Beliefs, Generalized Anxiety, Obsessive-Compulsive Disorder, Meta-analysis

Abstract

Intolerance of uncertainty is a kind of cognitive bias that affects how an individual receives, interprets and reacts to an uncertain situation in the emotional, cognitive and behavioral levels. The purpose of present study was to determine the various factors that influenced the intolerance of uncertainty by using the meta-analysis method and integrating the results of previous research. By using Articles in scientific journals, all the preceding studies conducted across the country during the years 2010-2017 collected and investigated. Eventually 12 eligible studies in the field of intolerance of uncertainty with acceptable methodology including sampling methods and proper statistical validity and reliability and appropriate questionnaires selected. The research tool was the meta-analysis checklist. For this purpose, the researches, which were methodologically accepted, were selected and meta-analyzed. Homogeneous assumptions and emission errors investigated. The coefficient of effect size was evaluated using CMA-2 software. results showed that metacognitive beliefs had the highest effect size, and after that, the highest effects size were related to stress, inability to take action, and negative repeated thoughts, although the effect size of behavioral inhibition and behavioral activation was not statistically significant. Therefore, attention to these variables can help to formulate and improve the therapeutic interventions related to intolerance of uncertainty.

همبسته‌های روان‌شناختی عدم‌تحمل بلا تکلیفی: (فرا تحلیل مقاله‌های فارسی)

بتول احدی^۱، فاطمه مرادی^۲

۱. (نویسنده‌ی مسئول): دانشیار روان‌شناسی، گروه روان‌شناسی، دانشکده‌ی علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه الزهراء، تهران،

ایران. B.ahadi@alzahra.ac.ir

۲. کارشناس‌ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشکده‌ی علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران.

یافته‌های اصلی

- از میان پیش‌بینی‌کننده‌های عدم‌تحمل بلا تکلیفی، بزرگ‌ترین اندازه‌ی اثر مربوط به باورهای فراشناختی است.

چکیده

عدم‌تحمل بلا تکلیفی، نوعی سوگیری شناختی است که بر چگونگی دریافت، تفسیر و واکنش فرد به یک موقعیت نامطمئن در سطوح هیجانی و شناختی و رفتاری تأثیر می‌گذارد. همه‌ی پژوهش‌های انجام‌شده در سراسر کشور طی سال‌های ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۶ گردآوری و بررسی شدند و تعداد دوازده پژوهش انجام‌گرفته در زمینه‌ی عدم‌تحمل بلا تکلیفی، با بهره‌گیری از ابزار فهرست بازبینی‌گزینه‌ی پژوهش‌ها، از نظر فنی و روش شناختی، شامل روش نمونه‌گیری درست، روش پژوهشی و آماری صحیح و مناسب و روایی و پایایی مناسب پرسش‌نامه‌ها انتخاب شدند. برای این منظور از بین پژوهش‌ها، پژوهش‌هایی که از لحاظ روش شناختی مورد قبول بودند، انتخاب و فراتحلیل شدند. مفروضه‌های همگنی و خطای انتشار مورد بررسی قرار گرفتند. ضریب اندازه‌ی اثر با استفاده از نرم‌افزار جامع فراتحلیل (CMA-2) ارزیابی شد. براساس نتایج فراتحلیل، باورهای فراشناختی بالاترین اثر و پس از آن، بالاترین اندازه‌ی اثر، به‌ترتیب مربوط به استرس، ناتوانی برای انجام عمل و افکار تکرارشونده منفی بود و اندازه‌ی اثر بازداری رفتاری و فعال‌سازی رفتاری از لحاظ آماری معنادار نشد؛ از این‌رو، مدنظر قراردادن متغیرهای گفته‌شده در تدوین مداخلات درمانی مربوط به عدم‌تحمل بلا تکلیفی، می‌تواند به کارآمدی هرچه بیشتر این مداخلات کمک کند.

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۴/۳

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۹/۶

واژگان کلیدی

عدم‌تحمل بلا تکلیفی، باورهای فراشناختی، اضطراب فراگیر، وسواس فکری عملی، فراتحلیل

مقدمه

بلا تکلیفی، پدیده‌ای رایج در زندگی روزمره است که می‌تواند میزان متفاوتی تنش در افراد مختلف ایجاد کند. بلا تکلیفی، یعنی ناتوانی در تحمل پاسخ آزاردهنده‌ای که با ادراک فقدان اطلاعات برجسته، مهم و کافی راه‌اندازی شده است و با ادراک بلا تکلیفی توأم با آن تقویت می‌شود؛ عدم تحمل بلا تکلیفی، خصیصه‌ای است که باورهای منفی افراد درباره‌ی بلا تکلیفی را منعکس می‌نماید (۱،۲) و سازه‌ای است که واکنش شناختی، هیجانی و رفتاری فرد را نسبت به بلا تکلیفی در موقعیت‌های زندگی روزمره نشان می‌دهد (۲) افراد با عدم تحمل بلا تکلیفی، ابهام را تنش‌زا، ناامیدکننده و اضطراب‌برانگیز می‌دانند و براین باورند که باید از موقعیت‌های نامطمئن اجتناب کرد. آن‌ها احتمال پیش‌بینی نا پذیر بودن رخدادهای منفی را بیش‌برآورد کرده و از اطلاعات مبهم، تفسیرهای تهدیدآمیز ارائه می‌کنند و در موقعیت‌های مبهم، مستعد واکنش‌های ناکارآمد و خلق منفی هستند که این واکنش‌های ناکارآمد و خلق منفی، به اشکال در عملکرد منجر می‌شود (۳). اغلب پژوهش‌های انجام شده درباره‌ی عدم تحمل بلا تکلیفی، همسو با مدل شناختی (۴،۵) متمرکز بر سه اختلال اضطراب فراگیر، اختلال وسواس فکری عملی و اختلال افسردگی و درمان‌های مرتبط با این اختلالات هستند (۶-۱۵)؛ دلیل دیگر این است که این اختلالات اغلب با یکدیگر همبودی زیادی دارند و دارای عوامل آسیب‌پذیری مشترکی نیز هستند. (۱۶) از آنجا که سطوح بالای عدم تحمل بلا تکلیفی با اختلالات اضطرابی و افسردگی و وسواس فکری عملی ارتباط دارد، تصور می‌شود که در این اختلالات، بلا تکلیفی، اضطراب را فراخوانی می‌کند و به بروز رفتارهای ناسازگارانه‌ای چون نگرانی، اطمینان‌جویی، واریسی کردن و گوش‌به‌زنگی می‌انجامد که جهت کاهش بلا تکلیفی به کار می‌روند (۱۸،۱۷،۶) نتایج یک فراتحلیل حاکی از آن بود که عدم تحمل بلا تکلیفی با نشانه‌های اختلال اضطراب فراگیر، اختلال افسردگی عمده و

اختلال وسواس فکری عملی رابطه دارد (۱۹)؛ همچنین، مبتلایان به اختلال وسواس فکری عملی در مقایسه با گروه کنترل، فراشناخت و عدم تحمل بلا تکلیفی بالاتری داشتند (۲۰).

از آنجا که عدم تحمل بلا تکلیفی، از جمله متغیرهای مهمی است که در نگرانی نقش دارد و درمان‌های مبتنی بر افزایش تحمل بلا تکلیفی در کاهش علائم اختلال اضطراب فراگیر مؤثر بوده‌اند (۲۱،۹،۷) در حال حاضر جزو درمان‌های پیشنهادی هستند (۲۲). افرادی که نگرانی بیشتری دارند، در مقیاس عدم تحمل بلا تکلیفی نمرات بالاتری کسب می‌کنند (۲۳،۸). در واقع بهترین پیش‌بین برای نگرانی در بیماران مبتلا به اختلال اضطراب فراگیر، عدم تحمل بلا تکلیفی است (۲۴). نتایج یک فراتحلیل نشان داده است که اضطراب و نگرانی با عدم تحمل بلا تکلیفی رابطه دارند؛ علاوه بر این، پژوهشگران این فراتحلیل گزارش کردند که هیچ متغیر دیگری در این رابطه نقش واسطه‌ای نداشته است (۲۵)؛ بنابراین به نظر می‌رسد که افزایش دانش در حیطه‌ی عدم تحمل بلا تکلیفی، فهم نگرانی، اختلالات مرتبط با نگرانی و توسعه‌ی درمان‌های مؤثر را میسر می‌سازد (۲۲).

پژوهش‌ها نشان داده‌اند که عدم تحمل بلا تکلیفی با افسردگی نیز رابطه‌ی مثبتی دارد و عاملی مستعدکننده برای بروز مشکلات هیجانی (۲۶) و عامل خطری برای ایجاد و حفظ اضطراب و افسردگی است (۲۷). نتایج پژوهش‌ها از نقش افسردگی و عاطفه‌ی منفی در عدم تحمل بلا تکلیفی حمایت کرده‌اند (۲۸). بررسی رابطه‌ی عدم تحمل بلا تکلیفی، مشکل در تنظیم هیجان، اضطراب و افسردگی در نوجوانان مبتلا به اختلالات طیف اوتیسم نیز از نظر پژوهشگران دور نمانده است. نتایج این پژوهش نشان داد که بین این متغیرها رابطه وجود دارد. از دیگر یافته‌های این پژوهش این بود که عدم تحمل بلا تکلیفی بین دشواری در تنظیم هیجان و نشانه‌های اضطراب و افسردگی نقش واسطه‌ای دارد (۲۹).

اصلی پژوهش حاضر، بررسی فراتحلیلی پژوهش‌های انجام‌گرفته‌ی داخلی در زمینه‌ی عدم‌تحمل بلاتکلیفی، به‌منظور بازنگری مطالعات پیشین و ترکیب نتایج آن‌ها برای پاسخگویی به این پرسش است که آیا مطالعات مورد بررسی همگون و متجانس هستند؟ چه عواملی به‌طور معناداری در افزایش عدم‌تحمل بلاتکلیفی در جمعیت ایرانی مؤثر است؟ بالاترین اندازه‌ی اثر به کدام عامل مربوط است؟

روش

الف) جامعه و نمونه

به‌منظور اجرای پژوهش حاضر، از روش فراتحلیل استفاده شد. جامعه‌ی آماری پژوهش حاضر، شامل تمام مقالات علمی پژوهشی چاپ‌شده در فصلنامه‌ها و مجلات علمی پژوهشی معتبر کشور بود که طی سال‌های ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۶ به موضوع عدم‌تحمل بلاتکلیفی پرداخته بودند. از میان پژوهش‌های متعدد انجام‌شده در این زمینه، در مجموع تعداد ۱۲ پژوهش داخلی که ملاک‌های ورود به پژوهش را داشتند، انتخاب شدند و مورد بررسی قرار گرفتند. براساس معیارهای مورد نظر فراتحلیل و همچنین سؤالات و اهداف تحقیق، یک فرم جمع‌آوری اطلاعات تدوین و اطلاعات مورد نظر با استفاده از آن جمع‌آوری گردید. به‌منظور افزایش اعتبار نتایج پژوهشی در زمینه‌ی انتخاب پژوهش‌های مناسب معیارهای زیر مورد توجه قرار گرفتند: (۱) دارا بودن اطلاعات کافی برای انجام فراتحلیل (۲) روش شناسی مناسب فراتحلیل (روش پژوهش، حجم نمونه، روش نمونه‌گیری، ابزار اندازه‌گیری، روایی و پایایی ابزار اندازه‌گیری، فرضیه‌ها و روش تحلیل آماری مناسب و صحیح بودن محاسبات آماری) (۳) امکان برآورد اندازه‌ی اثر با توجه به روش آماری به‌کاررفته در پژوهش. ملاک خروج نیز پژوهش‌هایی بود که شرایط روش‌شناختی را نداشتند.

ب) ابزار

از آنجا که عدم‌تحمل بلاتکلیفی با اختلال اضطراب فراگیر، اختلال وسواس فکری‌عملی و اختلال افسردگی عمده‌همایند است (۲) و از دیدگاه بالینی، عدم‌تحمل بلاتکلیفی می‌تواند به‌عنوان یک سازه‌ی فراتشخیصی قوی و سودمند در نظر گرفته شود (۲،۲۷) و با توجه به اینکه درمان‌هایی که به کار می‌رود روزبه‌روز بیشتر بر نقش این سازه در کاهش یا افزایش سمیتوم‌ها و ادغام آن در مدل‌های بالینی، متمرکز می‌شوند (۴،۲۷)، شناسایی متغیرهای مؤثر بر عدم‌تحمل بلاتکلیفی، در ارتقای سودمندی این درمان‌ها، می‌تواند مفید فایده باشد. در مطالعات صورت‌گرفته در ایران نیز نقش عواملی چون اختلال وسواس فکری‌عملی (۳۰)، اختلال افسردگی اساسی (۳۱)، اختلال اضطراب فراگیر، جهت‌گیری منفی به مشکل و اجتناب شناختی (۳۲)، اندیشناکی و نگرانی (۳۳)، استرس (۳۴)، سامانه‌های فعال‌سازی و بازداری رفتاری (۳۵)، اختلال حمله‌ی وحشت‌زدگی (۳۶)، تنظیم شناختی هیجان (۳۷،۳۸) و طرح‌واره‌های هیجانی (۳۹)، افکار تکرار‌شونده‌ی منفی (۴۰) و باورهای فراشناختی (۴۱) در عدم‌تحمل بلاتکلیفی مشخص شده است.

با توجه به حجم مطالعات انجام‌شده در زمینه‌ی اختلال اضطراب فراگیر، اختلال وسواس فکری‌عملی و اختلال افسردگی و افزایش پژوهش‌های مربوط به عدم‌تحمل بلاتکلیفی در سال‌های اخیر و همچنین نظر به اینکه طبق بررسی‌های پژوهشگران این مطالعه، تاکنون در کشور فراتحلیلی پیرامون عدم‌تحمل بلاتکلیفی صورت نگرفته است، انجام یک بررسی فراتحلیلی در این برهه‌ی زمانی می‌تواند ضمن بازنگری مطالعات پیشین، نتایج آن‌ها را ترکیب کرده و به برآورد دقیق‌تری بیانجامد؛ چراکه پژوهش‌های مختلف از شیوه‌های آماری متفاوتی استفاده کرده می‌کنند که گاهی هم موجب بروز تناقضاتی در پیشینه‌ی پژوهشی می‌شود. با استفاده از فراتحلیل می‌توان با تلخیص و ترکیب نتایج آن‌ها، درک بهتری از پیشینه به دست آورد (۴۲)؛ بنابراین، هدف

فهرست واری فراتحلیل

پژوه شگران، سال اجرای پژوهش، حجم نمونه، ابزار پژوهش، جامعه و حجم نمونه، میزان آماره و سطح معناداری را شامل می‌شود.

به‌منظور انتخاب پژوهش‌های مناسب از فهرست واری فراتحلیل استفاده گردید. این ابزار، عنوان پژوهش، نام

جدول ۱- مشخصات پژوهش‌های استفاده‌شده در فراتحلیل

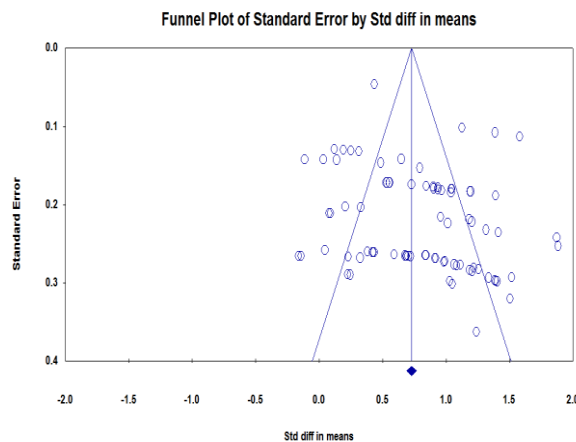
ردیف	عنوان مقاله	پژوهشگران	حجم نمونه	سال	آماره‌ی مورد استفاده	میزان آماره	سطح معناداری
۱	نقش تحمل نکردن بلا تکلیفی و تنظیم هیجان در پیش‌بینی رضامندی زناشویی بیماران مبتلا به اختلال وسواس فکری عملی	علمردانی صومعه و همکاران	۶۰	۱۳۹۵	F	۶/۹۷	۰/۰۰۱
۲	عدم تحمل بلا تکلیفی: مقایسه‌ی بیماران افسرده‌ی اساسی با بیماران وسواسی اجباری	ارفعی و همکاران	۹۴	۱۳۹۰	F	۲۱/۸۶	۰/۰۰۱
۳	افکار بازانجامی اندیشناکی و نشخوار فکری به‌عنوان سازوکارهایی برای مقابله با عدم تحمل بلا تکلیفی در اختلالات اضطراب منتشر و افسردگی عمده	فهمی و همکاران	۹۶	۱۳۹۳	F	۱۹/۹۴	۰/۰۰۱
۴	مقایسه‌ی عدم تحمل بلا تکلیفی، اجتناب شناختی، جهت‌گیری منفی به مشکل و باورهای مثبت در مورد نگرانی، بین بیماران مبتلا به اختلال اضطراب فراگیر و افراد عادی	محمود علیلو و همکاران	۶۰	۱۳۸۹	F	۱۹/۱۳	۰/۰۰۱
۵	پیش‌بینی نگرانی براساس سیستم‌های فعال ساز و بازداری رفتاری، راهبردهای تنظیم شناختی هیجان و عدم تحمل بلا تکلیفی در دانشجویان	علیزاده و همکاران	۲۰۰	۱۳۹۴	F	۳۸/۴۲	۰/۰۰۱
۶	رابطه‌ی بین عدم تحمل بلا تکلیفی و نشخوار فکری با نگرانی در جمعیت دانشجویی	اسدی مجره و همکاران	۱۵۲	۱۳۹۱	F	۳۲/۳۵	۰/۰۰۱
۷	نقش عوامل شناختی، رفتاری، هیجانی و فراشناختی در پیش‌بینی افکار تکرارشونده منفی: یک رویکرد فراتشخیصی	اکبری و همکاران	۵۱۰	۱۳۹۳	T	۹/۸۰۵	۰/۰۰۱
۸	مقایسه‌ی سیستم‌های مغزی/رفتاری، عدم تحمل بلا تکلیفی و اجتناب شناختی، بین افراد مبتلا به اختلال اضطراب فراگیر و افراد سالم	خانی و همکاران	۹۰	۱۳۹۶	F	۷۹/۸۰۱	۰/۰۰۱
۹	مقایسه‌ی عدم تحمل بلا تکلیفی در زنان مطلقه و غیرمطلقه به‌عنوان پیش‌بینی کننده‌ی افسردگی، اضطراب و استرس	اسماعیل پور و همکاران	۱۴۰	۱۳۹۳	F	۳۰/۶۸	۰/۰۰۱
۱۰	بررسی رابطه‌ی طرح‌واره‌های هیجانی، اجتناب شناختی رفتاری و نظام شناختی عاطفی با اختلال اضطراب منتشر و اختلال وسواسی اجباری	رحیمیان بوگر و همکاران	۱۳۱	۱۳۹۲	F	۵/۰۸۲	۰/۰۰۱
۱۱	مقایسه‌ی عدم تحمل بلا تکلیفی و تنظیم هیجان در افراد مبتلا به اختلال وسواس فکری عملی و عادی	علمردانی صومعه و همکاران	۵۰	۱۳۹۶	F	۲۸/۲۳۲	۰/۰۰۱
۱۲	عدم تحمل بلا تکلیفی به‌عنوان ویژگی مستعدکننده‌ی اختلال‌های اضطراب منتشر، وسواسی اجباری و وحشت‌زدگی	فهمی و همکاران	۱۲۰	۱۳۹۲	F	۶/۸۹	۰/۰۰۱

یافته‌ها

شد که از مدل تصادفی به عنوان مدل نهایی فراتحلیل استفاده شود. در روش فراتحلیل همانند دیگر روش های آماری برای به دست آوردن نتایج دقیق از پژوهش، به بررسی پیش فرض ها نیاز است. از مهم ترین پیش فرض ها می توان به نبود داده های پرت اشاره کرد. با بررسی اندازه های اثر تحقیقات اولیه مشخص شد که تعدادی از اندازه های اثر در این فراتحلیل، اندازه ای اثری بزرگ دارند و باعث نامتقارن شدن توزیع اندازه های اثر شده اند که این اندازه های اثر پرت (مطالعاتی که دارای تورش انتشار هستند) در نمودار کیفی مشخص است. در واقع سوگیری انتشار، به چاپ نشدن پژوهش های مرتبط با موضوع فراتحلیل اشاره دارد که شامل یافته های غیرمعنی دار هستند. در ضمن تورش انتشار باعث نامتقارن بودن نمودار کیفی شده و مقدار پراکندگی حول اندازه ای اثر ترکیبی با افزایش نمونه، زیاد می گردد؛ بنابراین در این پژوهش فراتحلیل، برای بررسی تورش انتشار از دو شیوه ی گرافیکی و شاخص آماری استفاده شد که نتایج در نمودارهای زیر به نمایش درآمده است.

به منظور ترکیب یافته های پژوهش ها و یافتن اندازه ای اثر از نرم افزار جامع فراتحلیل (نسخه ی دوم)^۱ استفاده شد. از آنجایی که مبنای اصلی انجام فراتحلیل، استفاده از اندازه ای اثر است، این نرم افزار قادر است آماره های مختلف مانند t ، Z و F و I^2 را به اندازه ای اثر تبدیل کند. پژوهش های انتخاب شده در فراتحلیل حاضر، در جدول ۱ ارائه شده است. در این فراتحلیل، ابتدا برای بررسی سوگیری انتشار از دو شیوه ی گرافیکی (نمودار کیفی)^۲ و شاخص آماری (امن از تخریب)^۳، عرض از مبدأ رگرسیون ایگر^۴، همبستگی رتبه ای تائو کندال^۵ استفاده شد. با توجه به اینکه فراتحلیل ها بر دو مدل آماری مدل اثر ثابت^۶ و مدل اثر تصادفی^۷ مبتنی هستند، لازم است برای تعیین و مشخص شدن مدل نهایی فراتحلیل، از تحلیل های ناهمگنی^۸ استفاده شود؛ همچنین برای اطمینان از وجود متغیرهای تعدیل کننده در این فراتحلیل، از شاخص های Q کوکران و I مجذور استفاده گردید. با بررسی هر دو شاخص ناهمگنی، در زمینه ی متغیرهای تعدیل کننده، نتیجه گرفته شد که در عدم تحمل بلا تکلیفی، متغیرهای دیگری نیز دخیل هستند؛ بنابراین، تصمیم پژوهشگران بر آن

شکل ۱- نمودار کیفی قبل از تحلیل حساسیت

⁵ Kendall "S Tau

⁶ Fixed Effect Model

⁷ Random Effect Model

⁸ Analysis of Heterogeneous

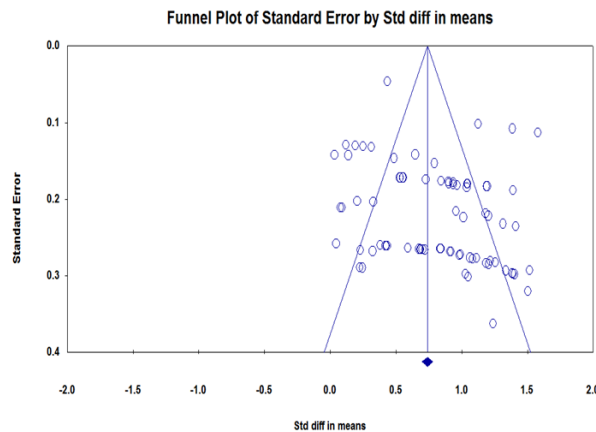
¹ Comprehensive meta-analysis-2

² Funnel Plot

³ Safe of Fail

⁴ Egger "S Regression Intercept

شکل ۲- نمودار کیفی بعد از تحلیل حساسیت

بر اساس اشکال ۱ و ۲، که نشان‌دهنده‌ی سوگیری انتشار از طریق نمودارهای کیفی هستند، در این نمودارها، محور افقی، نشانگر مقادیر اندازه‌های اثر پژوهش‌های اولیه و محور عمودی، خطای معیار آن‌هاست. با توجه به شکل ۱، با حذف ۱۴ اندازه‌ی اثر پرت، ۸۸ اندازه‌ی اثر باقی ماند و نمودار کیفی به صورت شکل ۲ به دست آمد. در این نمودار، اندازه‌های اثر در فاصله‌ی ۱/۵ و ۰/۰۱ قرار دارند و نسبت به نمودار شکل ۱ دارای تقارن هستند.

بر اساس شاخص تعداد امن از تخریب، پس از ورود ۲۵۳۳ اندازه‌ی اثر غیرمعنادار به فراتحلیل، اندازه‌ی اثر ترکیبی محاسبه‌شده (جدول ۲) غیرمعنادار می‌گردد. عرض از مبدأ

جدول ۲- اندازه‌های اثر ترکیبی اثرات ثابت و تصادفی مربوط به تأثیرگذاری در زمینه‌ی عدم تحمل بلا تکلیفی

مدل	تعداد اندازه‌ی اثر	اندازه‌ی اثر ترکیبی	خطای معیار	فاصله‌ی اطمینان ۹۵ درصد		Z	P
				حد پایین	حد بالا		
ثابت	۸۸	۰/۷۳	۰/۰۲	۰/۷۰	۰/۷۷	۳۷/۸	۰/۰۰۱
تصادفی	۸۸	۰/۸۳	۰/۰۴	۰/۷۳	۰/۹۲	۱۴/۴	۰/۰۰۱

جدول ۲، اندازه‌ی اثر ترکیبی پژوهش‌های اولیه را برای مدل ثابت و تصادفی مربوط به عدم تحمل بلا تکلیفی نشان می‌دهد. بر اساس این جدول، اندازه‌ی اثر ترکیبی به دست آمده برای مدل ثابت برابر با ۰/۷۳ و مدل تصادفی برابر با ۰/۸۳ است که هر دو

از لحاظ آماری معنادار هستند ($P \leq 0/05$)؛ بنابراین، می‌توان نتیجه گرفت که عوامل مختلفی با بروز عدم تحمل بلاتکلیفی ارتباط دارند؛ همچنین براساس ملاک کوهن، این اندازه‌ی اثر، بالا ارزیابی می‌شود.

جدول ۳- شاخص‌های بررسی ناهمگنی اندازه‌های اثر

مجدور I	سطح معناداری	Q کوکران
۸۱/۰۵	۰/۰۰۱	۴۵۹/۰۹

همگنی بالا می‌رود، پس فراتحلیل گران استفاده از مجدور I را پیشنهاد می‌دهند.

در این پژوهش، مجدور I برابر با ۸۱/۰۵ درصد است که این مقدار میزان پراکنش موجود در اندازه‌ی اثر پژوهش‌های اولیه‌ی واقعی و ناشی از وجود متغیرهای تعدیل‌کننده است؛ بنابراین با توجه به این دو شاخص، متغیرهای تعدیل‌کننده در عوامل مربوط به عدم تحمل بلاتکلیفی نقش معناداری دارند؛ از این رو مدل تصادفی به‌عنوان مدل فراتحلیل، انتخاب و اندازه‌ی اثر ترکیبی، ۰/۸۳ در نظر گرفته شد.

با توجه به نتایج آزمون Q کوکران و مجدور I و تأیید نقش متغیرهای تعدیل‌کننده در ارتباط با عدم تحمل بلاتکلیفی لازم است تا مجموعه‌ای از تحلیل‌های تعدیل‌کننده انجام گیرد.

در جدول ۳، نتایج بررسی ناهمگنی اندازه‌های اثر در بین پژوهش‌های اولیه بر اساس دو شاخص Q کوکران و مجدور I ارائه شده است. با توجه به این تحلیل‌های ناهمگنی، مدل نهایی فراتحلیل و وجود متغیرهای تعدیل‌کننده تعیین می‌گردد. به این صورت که وجود ناهمگنی در اندازه‌های اثر پژوهش‌های اولیه، مدل تصادفی انتخاب و تأثیر متغیرهای تعدیل‌کننده در نقش متغیر مستقل بر وابسته بررسی می‌شود. مقدار شاخص Q برای ۸۸ اندازه‌ی اثر و با درجه‌ی آزادی ۸۷ برابر با ۴۵۹/۰۹ به‌دست‌آمده است که از لحاظ آماری معنادار است. این نتیجه نشان‌دهنده‌ی وجود ناهمگنی و تفاوت واقعی بین اندازه‌های اثر پژوهش‌های اولیه است، به‌دلیل اینکه این شاخص به حجم نمونه‌ی اندازه‌ی اثر حساس است و با افزایش تعداد اندازه‌ی اثر، توان این آزمون برای رد

جدول ۴- محاسبه‌ی اندازه‌های اثر برای بررسی متغیرهای مؤثر بر عدم تحمل بلاتکلیفی

P	مقدار Z	فاصله‌ی اطمینان		خطای معیار	اندازه‌ی اثر	تعداد	عوامل
		حد پایین	حد بالا				
۰/۰۰۱	۹/۹۲	۰/۸۵	۱/۲۸	۰/۱۰	۱/۰۶	۱۰	استرس
۰/۰۰۱	۱۲/۸۳	۱/۵۹	۱/۷۶	۰/۰۹	۱/۳۸	۸	باورهای فراشناختی
۰/۰۰۱	۶/۶۳	۰/۴۷	۰/۸۷	۰/۱۱	۰/۶۷	۱۳	افکار تکرارشونده‌ی منفی
۰/۰۰۱	۶/۱۷	۱/۰۲	۰/۵۳	۰/۱۲	۰/۷۷	۹	ناتوانی برای انجام عمل
۰/۸۱	۰/۲۳	۰/۳۱	-۰/۲۴	۰/۱۴	۰/۰۳	۳	بازداری رفتاری
۰/۳۳	۰/۹۶	-۰/۱۴	۰/۴۱	۰/۱۴	۰/۱۳	۳	فعال‌سازی رفتاری

که در نمودار بیشه‌ای ملاحظه می‌کنید اندازه‌های اثر اولیه مربوط به هر مطالعه و اندازه‌ی اثر خلاصه ارائه شده است. مقدار اندازه‌ی اثر خلاصه‌شده بیش از ۰/۷۰ است که بیانگر اندازه‌ی اثر بالایی است.

در جدول ۵، اندازه‌های اثر ترکیبی تأثیر عوامل مختلف بر عدم تحمل بلا تکلیفی براساس نوع اختلالات روانی به نمایش درآمده است. براساس نتایج جدول ۵، اندازه‌های اثر مربوط به افرادی که دچار افسردگی، اضطراب و وسواس بودند، از لحاظ آماری معنی‌دار شدند ($P \leq 0/05$). این بدین معناست که اختلالاتی چون افسردگی عمده و اضطراب فراگیر، رابطه‌ی بین عواملی چون باورهای فراشناختی، استرس، ناتوانی برای انجام عمل و افکار تکرارشونده‌ی منفی با عدم تحمل بلا تکلیفی را تعدیل می‌کنند.

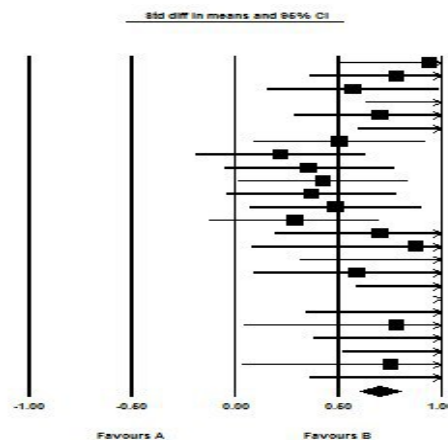
در جدول ۴، اندازه‌های اثر ترکیبی پژوهش‌های اولیه، به تفکیک انواع عوامل تأثیرگذار نمایش داده شده است. با توجه به جدول ۴، بزرگ‌ترین اندازه‌ی اثر مربوط باورهای فراشناختی است ($ES = 1/38$). با وجود این، اندازه‌های اثر به غیر از بازدارنده‌ی رفتاری و فعال‌سازی رفتاری از لحاظ آماری معنادارند ($P \leq 0/01$). پس از باورهای فراشناختی، بالاترین اندازه‌های اثر، به ترتیب مربوط به استرس، ناتوانی برای انجام عمل و افکار تکرارشونده‌ی منفی بود ($P \leq 0/01$)؛ بنابراین، عوامل ذکرشده تأثیر مثبت و معناداری بر میزان عدم تحمل بلا تکلیفی دارند. این در حالی است که اندازه‌های اثر مربوط به بازدارنده‌ی رفتاری و فعال‌سازی رفتاری معنی‌دار نبودند.

علاوه‌براین، نمودار بیشه‌ای^۱ فراتحلیل حاضر، برای نشان دادن بزرگی نسبی اندازه‌های اثر و همچنین استنباط میزان خطا و دقت مطالعات در شکل ۳ ارائه شده است. همان‌طور

جدول ۵- اندازه‌های اثر ترکیبی برای بررسی تأثیر عوامل تعدیل‌کننده بر عدم تحمل بلا تکلیفی

P	مقدار Z	فاصله‌ی اطمینان ۹۵ درصد		خطای معیار	اندازه‌ی اثر ترکیبی	تعداد	آزمودنی‌ها
		حد بالا	حد پایین				
۰/۰۰۱	۷/۵۶	۱/۶۴	۰/۹۴	۰/۱۸	۱/۲۰	۱۱	اختلال اضطراب فراگیر
۰/۰۵	۱/۸۹	۱/۱۵	-۰/۰۲	۰/۲۰	۰/۵۶	۱۴	اختلال افسردگی عمده
۰/۰۰۱	۵/۴۲	۱/۶۳	۰/۷۶	۰/۲۲	۱/۲۰	۸	اختلال وسواس فکری عملی

شکل ۳- نمودار بیشه‌ای برای نمایش بزرگی نسبی اندازه‌های اثر

¹ Forest plot

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر، فراتحلیل عوامل مؤثر بر عدم تحمل بلاتکلیفی در جامعه‌ی ایرانی بود تا بدین وسیله ضمن ترکیب یافته‌های گوناگون پژوهش‌های موجود، احتمال نتیجه‌گیری منسجم‌تر و شناسایی دقیق‌تر عوامل مؤثر بر عدم تحمل بلاتکلیفی فراهم شود. نتایج فراتحلیل حاضر، نشان داد که متغیرهای باورهای فراشناختی، استرس، ناتوانی برای انجام عمل و افکار تکرارشونده‌ی منفی در افزایش عدم تحمل بلاتکلیفی نقش دارند و این اندازه‌های اثر طبق جدول تفسیر کوهن، بالاتر از متوسط هستند. اندازه‌ی اثر بازداری رفتاری و فعال‌سازی رفتاری از لحاظ آماری معنادار نشد؛ باورهای فراشناختی بالاترین اندازه‌ی اثر و پس از آن بالاترین اندازه‌های اثر به ترتیب مربوط بودند به استرس، ناتوانی برای انجام عمل و افکار تکرارشونده‌ی منفی.

نظریه‌های حیطه‌ی عدم تحمل بلاتکلیفی، این سازه را در شکل‌گیری اختلالات اضطرابی و خلقی دخیل می‌دانند. (۳۶) بنا به شواهد پژوهشی می‌دانیم که (۱) هسته‌ی مرکزی اختلالات اضطرابی، متغیر نگرانی است؛ (۲) عدم تحمل بلاتکلیفی با نگرانی ارتباط دارد و در واقع می‌تواند بهترین پیش‌بین نگرانی در اختلال اضطراب فراگیر باشد (۲۴)؛ (۳) بنا به مدل شناختی، باورهای شناختی اشتباه فرد به دوام و تشدید اضطراب در افراد مبتلا به اختلالات اضطرابی منجر می‌شود. در پژوهش حاضر بیشترین اندازه‌ی اثر متعلق بود به باورهای فراشناختی که این یافته را بدین گونه می‌توان تبیین کرد که عدم تحمل بلاتکلیفی در فرد، منبع تغذیه‌ای همواره در دسترس است، برای باورهای فراشناختی اشتباه، در فرد و این باورها موجب بروز یا تشدید اختلال اضطراب فراگیر در فرد می‌شوند (۴۳). معنی‌داری بالای اندازه‌ی اثر ناتوانی برای انجام عمل بر عدم تحمل بلاتکلیفی را می‌توان این گونه تبیین کرد که افراد با عدم تحمل بلاتکلیفی بالا در موقعیت‌های

مبهم ایفای نقش ضعیفی دارند و به تصمیم‌گیری‌های خود اطمینان کمتری دارند (۳۶) و احتمالاً اگر این مشخصه با اختلال اضطراب فراگیر همراه شود، فرد نبود اطمینان بیشتری را تجربه خواهد کرد.

افسردگی، یکی دیگر از اختلالاتی است که نقش عدم تحمل بلاتکلیفی در آن مورد بررسی قرار گرفته است. از آنجا که سیستم‌های نوروترنسمیتری مشابهی در اختلال اضطراب فراگیر و افسردگی وجود دارند (۱۶،۲۱) و این اختلالات آسب‌پذیری ژنتیکی مشابهی نیز دارند (۱۶)، اینکه همچون اختلال اضطراب فراگیر، عدم تحمل بلاتکلیفی در افسردگی نیز دخیل باشد دور از ذهن نیست. و چه بسا بتوان مؤلفه‌های مشابهی از عدم تحمل بلاتکلیفی را یافت که در این دو اختلال اثرگذارند. طبق نظریه‌ی بک (۴۴) باورهای شناختی اشتباه، اصلی‌ترین عامل ایجاد افسردگی است. از یافته‌های دیگر پژوهش این بود که فعال‌سازی رفتاری و بازداری رفتاری تأثیر معناداری بر عدم تحمل بلاتکلیفی نداشت. این یافته هر چند نیاز به تکرار در پژوهش‌های دیگر دارد، ولی می‌توان این نکته را مدنظر قرار داد که اگر این یافته، در درمان‌هایی که برای اختلالات افسردگی مدنظر قرار می‌گیرد، در نظر گرفته شود، شاید در طرح‌ریزی برنامه‌ی مداخله و تعیین مسیر درمان مفید واقع شود؛ به‌عنوان مثال تأکید از تمرین‌های رفتاری به بازسازی شناختی فرد متمرکز شود. از دیگر مشخصه‌های اختلالات افسردگی، افکار تکرارشونده‌ی منفی است که موجب تجربه‌ی مکرر هیجانات منفی در فرد و ماندگاری افسردگی در وی می‌شود. با توجه به اینکه در پژوهش حاضر، افکار تکرارشونده‌ی منفی اندازه‌ی اثر معنی‌داری با عدم تحمل بلاتکلیفی داشت، می‌توان این یافته را بدین گونه تبیین کرد: عدم تحمل بلاتکلیفی، خصیصه‌ای است که باورهای منفی افراد درباره‌ی بلاتکلیفی در زندگی روزمره را نشان می‌دهد (۱). در پژوهش‌های گذشته، عدم تحمل بلاتکلیفی از بین

متغیرهای اضطراب، افسردگی و نگرانی، بیشترین رابطه را با میزان تفسیرهای تهدیدآمیزی داشت که فرد از وقایع محیطی خود به عمل می‌آورد (۳۶) و این همسو با نتایج ماست که افکار تکرارشونده منفی را از عوامل مؤثر بر عدم تحمل بلاتکلیفی نشان می‌دهد.

افکار تکرارشونده منفی، در اختلال وسواس فکری عملی نیز نقش مهمی دارد و یکی از عوامل مؤثر در انجام اعمال تکراری و مناسک و مراسمات در این افراد، عدم تحمل بلاتکلیفی است؛ بدین معنی که افراد شاید رفتار و سواسی و آیین‌ها را تنها راهبرد در دسترس خود، برای کاهش آشفتگی مربوط به پیامد احتمالی ترسناک در نظر می‌گیرند (۱۵،۱۸)؛ چراکه افراد دارای وسواس فکری عملی، برای ارزیابی موقعیت‌های مبهم و تهدیدآمیز از سبک‌های مقابله‌ای عملی مانند مناسک و تشریفات استفاده می‌کنند؛ لذا تا زمانی که تشریفات را به‌جا نیاورند، احساس‌های منفی آن‌ها ادامه دارد (۴۵). پژوهش‌ها نشان می‌دهند که عدم تحمل بلاتکلیفی به‌عنوان نقص شناختی در اختلال وسواس فکری عملی نقش مهمی را بر عهده دارد (۴۶،۲۰،۱۷) و با توجه به یافته‌ی پژوهش حاضر مبنی بر تأثیر معنادار ناتوانی برای انجام عمل در عدم تحمل بلاتکلیفی، شاید بهتر باشد مداخلات درمانی برای این افراد به این سمت متمرکز شود. یافته‌های پژوهشی نشان می‌دهد که افراد با اختلال وسواس فکری عملی، بازداری رفتاری را به‌عنوان سبکی رفتاری نشان می‌دهند که نقش معنی‌داری در شدت و تداوم علائم دارد (۴۷). در این پژوهش بازداری رفتاری اثر معنی‌داری روی عدم تحمل بلاتکلیفی نداشت؛ ولی یافته‌های پژوهشی حاکی از این هستند که بیماران وسواسی نوع واریسی، عدم تحمل بلاتکلیفی بیشتری را از گروه غیرواریسی و کنترل نشان می‌دهند (۴۸)؛ از این رو شاید درمان‌هایی با هدف افزایش تحمل بلاتکلیفی، به‌تنهایی نتوانند درباره‌ی تمام انواع اختلال وسواس فکری عملی موجب کاهش کلی علائم گردند. هرچند این یافته، نیاز به تکرار در

پژوهش‌های دیگر دارد.

برای انجام فراتحلیل به متن کامل مقالات نیاز است، عدم دسترسی به تمام متن برخی مقالات، از جمله محدودیت‌های پژوهش حاضر بود. روش‌های آماری نادرست، ذکر نکردن معناداری و برخی اطلاعات آماری، تعدادی از مقالات را از فراتحلیل خارج کرد؛ همچنین استفاده از ابزارهای خودگزارشی، نمونه‌ی سهل‌الوصول و یکسان نبودن پرسش‌نامه‌های استفاده شده برای سازه‌های مورد سنجش، از دیگر محدودیت‌هایی بود که پژوهشگران این کار، در بررسی مطالعات مورد بررسی با آن مواجه بودند. از آنجا که تحلیل حاضر، به روش عرضی مقطعی انجام شده است، نمی‌توان از آن نتیجه‌گیری علی کرد. بیماران وسواس فکری عملی، در موقعیت‌های مبهم احساس بلاتکلیفی بیشتری نسبت به بیماران افسرده داشتند (۳۱) و با وجود اینکه دلیل رفتارهای تکراری در افراد با وسواس فکری عملی، ناتوانی فرد در تحمل احساس تردید است (۴۸) و نیز با توجه به یافته‌های این پژوهش، شاید بهتر باشد درمان‌های روان‌شناختی‌ای که در مورد افراد با وسواس فکری عملی به کار گرفته می‌شود، شامل تکالیف رفتاری برای افزایش تحمل بلاتکلیفی در فرد شود (۳۱) و از آنجا که در پژوهش حاضر، بیشترین اندازه‌ی اثر مربوط به باورهای فراشناختی بود، شاید بهتر باشد درمان‌های شناختی، نگرش فرد نسبت به فاجعه‌آمیز بودن بلاتکلیفی را در فرد کاهش دهند (۴۸).

با توجه به اینکه عدم تحمل بلاتکلیفی، از طریق باورهای فراشناختی، استرس، ناتوانی در انجام عمل و افکار تکرارشونده منفی قابل‌پیش‌بینی است، یافته‌های این فراتحلیل می‌تواند مبنایی برای بررسی‌های بیشتر و انجام مداخلات پیشگیرانه و درمانی برای افراد مبتلا به عدم تحمل بلاتکلیفی قرار گیرد. ارائه‌ی یک دستورالعمل درمانی مبتنی بر متغیرهای روان‌شناختی یادشده، برای بهبود شناخت‌ها و هیجانات و رفتارهای افراد مبتلا به عدم تحمل بلاتکلیفی

generalized anxiety: Differences by diagnosis and symptoms. *Psychiatry research*. 2017;252:63-69.

8. Donovan CL, Holmes MC, Farrell LJ. Investigation of the cognitive variables associated with worry in children with Generalised Anxiety Disorder and their parents. *J Affect Disord* . 2016;192:1-7.
9. Bomyea J, Ramsawh H, Ball T, Taylor C, Paulus M, Lang A, et al. Intolerance of uncertainty as a mediator of reductions in worry in a cognitive behavioral treatment program for generalized anxiety disorder. *Journal of anxiety disorders*. 2015;33:90-4.
10. Lapsa JM, Collimore KC, Hawley LL, Rector NA. Distress tolerance in OCD and anxiety disorders, and its relationship with anxiety sensitivity and intolerance of uncertainty. *J Anxiety Disord* . 2015;33:8-14.
11. Talkovsky AM, Norton PJ. Intolerance of uncertainty and transdiagnostic group cognitive behavioral therapy for anxiety. *J Anxiety Disord*. 2016;41:108-114.
12. Robichaud M. Cognitive behavior therapy targeting intolerance of uncertainty: Application to a clinical case of generalized anxiety disorder. *Cogn Behav Pract* . 2013;20(3):251-263.
13. Miranda R, Fontes M, Marroquín B. Cognitive content-specificity in future expectancies: Role of hopelessness and intolerance of uncertainty in depression and GAD symptoms. *Behav Res Ther*. 2008;46(10):1151-1159.
14. Yook K, Kim K-H, Suh SY, Lee KS. Intolerance of uncertainty, worry, and rumination in major depressive disorder and generalized anxiety disorder. *J Anxiety Disord* . 2010;24(6):623-8.
15. Holaway R, Heimberg R, Coles M. A comparison of intolerance of uncertainty in analogue obsessive-compulsive

توصیه می‌گردد؛ همچنین بهتر است مؤلفه‌های عدم تحمل بلاتکلیفی در انواع اختلال و سواس فکری عملی بررسی شود. در تحلیل حاضر، برخی از عوامل مؤثر در عدم تحمل بلاتکلیفی بیان شدند؛ از این رو پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی با استفاده از روش‌های گسترده‌تر، عوامل مؤثر بیشتری شناسایی شوند.

Reference

1. Carleton RN. Into the unknown: A review and synthesis of contemporary models involving uncertainty. *J Anxiety Disord* 2016;39:30-43.
2. Gillett CB, Bilek EL, Hanna GL, Fitzgerald KD. Intolerance of uncertainty in youth with obsessive-compulsive disorder and generalized anxiety disorder: A transdiagnostic construct with implications for phenomenology and treatment. *Clin Psychol Rev*. 2018.
3. Buhr K, Dugas MJ. The intolerance of uncertainty scale: Psychometric properties of the English version. *Behav Res Ther*. 2002;40(8):931-45.
4. Carleton RN, Mulvogue MK, Thibodeau MA, McCabe RE, Antony MM, Asmundson GJ. Increasingly certain about uncertainty: Intolerance of uncertainty across anxiety and depression. *J Anxiety Disord*. 2012;26(3):468-479.
5. Wells A, Matthews G. Modelling cognition in emotional disorder: The S-REF model. *Behav Res Ther* . 1996;34(11-12):881-888.
6. Hebert EA, Dugas MJ. Behavioral Experiments for Intolerance of Uncertainty: Challenging the Unknown in the Treatment of Generalized Anxiety Disorder. *Cogn Behav Pract* . 2018.
7. Counsell A, Furtado M, Iorio C, Anand L, Canzonieri A, Fine A, et al. Intolerance of uncertainty, social anxiety, and

- disorder and generalized anxiety disorder. *J Anxiety Disord.* 2006;20(2):158-74.
16. Kendler KS. Major depression and generalised anxiety disorder: same genes,(partly) different environments—revisited. *Focus.* 2004;168(3):68-425.
  17. Tanovic E, Gee DG, Joormann J. Intolerance of uncertainty: Neural and psychophysiological correlates of the perception of uncertainty as threatening. *Clin Psychol Rev.* 2018.
  18. Armstrong T, Zald DH, Olatunji BO. Attentional control in OCD and GAD: Specificity and associations with core cognitive symptoms. *Behav Res Ther.* 2011;49(11):756-762.
  19. Gentes EL, Ruscio AM. A meta-analysis of the relation of intolerance of uncertainty to symptoms of generalized anxiety disorder, major depressive disorder, and obsessive-compulsive disorder. *Clin Psychol Rev.* 2011;31(6):923-933.
  20. Sohn SY, Kang JI, Kim SJ. PT622. The relationship between measures of metacognition, intolerance of uncertainty and obsessive-compulsive disorder. *Int J Neuropsychopharmacol.* 2016;19(Suppl 1):28.
  21. Gorman JM. Treatment of generalized anxiety disorder. *The Journal of clinical psychiatry.* 2002.
  22. Birrell J, Meares K, Wilkinson A, Freeston M. Toward a definition of intolerance of uncertainty: A review of factor analytical studies of the Intolerance of Uncertainty Scale. *Clin Psychol Rev.* 2011;31(7):1198-1208.
  23. Britton GI, Neale SE, Davey GC. The effect of worrying on intolerance of uncertainty and positive and negative beliefs about worry. *J Behav Ther Exp Psychiatry.* 2019;62:65-71.
  24. Besharat M, R M. the simple and multiple relations of cognitive characteristics and worry in patients with generalized anxiety and obsessive compulsive disorders. *Developmental psychology.* 2013;11(41):3-17. [Persian]
  25. Osmanağaoğlu N, Creswell C, Dodd HF. Intolerance of Uncertainty, anxiety, and worry in children and adolescents: A meta-analysis. *J Affect Disord.* 2018;225:80-90.
  26. Boelen PA, Reijntjes A, Smid GE. Concurrent and prospective associations of intolerance of uncertainty with symptoms of prolonged grief, posttraumatic stress, and depression after bereavement. *J Anxiety Disord* 2016;41:65-72.
  27. Carleton RN. The intolerance of uncertainty construct in the context of anxiety disorders: Theoretical and practical perspectives. *Expert Rev Neurother.* 2012;12(8):937-947.
  28. Talkovsky AM, Norton PJ. Negative affect and intolerance of uncertainty as potential mediators of change in comorbid depression in transdiagnostic CBT for anxiety. *J Affect Disord.* 2018;236:259-265.
  29. Cai RY, Richdale AL, Dissanayake C, Uljarević M. Brief report: Inter-relationship between emotion regulation, intolerance of uncertainty, anxiety, and depression in youth with autism spectrum disorder. *J Autism Dev Disord.* 2018;48(1):316-325.
  30. Almardani someeh, Narimani M, Mikaeeli N, Basharpour S. The role of intolerance of uncertainty and emotion regulation in the prediction of marital satisfaction in OCD-pateints. *Journal of Cultural Education of Women and Family.* 2017;11 (37):133-151.[Persian]

31. Arfae A, Besharat Gharamaleki R, Gholozadeh H, Hekmati E. Intolerance of Uncertainty: Comparison between patients with Major Depression Disorder and Obsessive – Compulsive Disorder. *Medical Journal of Tabriz University of Medical Sciences and Health Services* 2011;33(5):13-22[Persian].
32. Mahmud Aliloo M, Shahjooee T, Hashemi Z. Comparison of Intolerance of Uncertainty, Negative Problem Orientation, Cognitive Avoidance, Positive Beliefs about Worries in Patient with Generalized Anxiety Disorder and Control Group. *Journal of Modern Psychological Researches*. 2011;5(20):169-187.[Persian]
33. Asadi S, Abedini M, Poursharifi H, Nikokar M. The relationship between Intolerance of uncertainty and rumination with worry on student population. *Journal of Clinical Psychology*. 2012;4-۸۳:(۴) .۹۲[Persian]
34. Esmaeelpour K, Mohammadzadegan R, Ghasem Beklou Y, Vakili S. Comparison of intolerance of uncertainty in divorced and undivorced women as predictors of depression, anxiety and stress. *Journal of Woman and family studies*. 2012;6(21):7-25[Persian].
35. Khani M, Dadashi M, Qureyshi A. comparison of brain/behavioral system activity, intolerance of uncertainty and cognitive avoidance among individuals with generalized anxiety disorder and normal subjects. *Journal of Zanjan University of Medical Sciences*. 201۱.۸۱-۶۷:(۱۱۱)۲۰;۷[Persian]
36. Fahimi S, Aliloo M, RahimKhanli M, Fakhari A, Poursharifi H. Compare intolerance of uncertainty in the generalized anxiety disorder, obsessive compulsive disorder, panic disorder and normal people. *Journal of research in behavioural sciences*. 2013;11(4):233-244.[Persian]
37. Alizadeh A, Hasanzadeh L, Mahmood Aliloo M, Poursharifi H. Predict of worry based on behavioral activation and inhibition systems (BAS/BIS), cognitive emotion regulation and intolerance of uncertainty in students. *journal of cognitive psychology*. 2014;2(3):1-11.[Persian]
38. Almardani someeh S, Narimani M, N M, S B. The comparison of intolerance of uncertainty, emotion regulation in obsessive-compulsive disorder patients and normal individuals. *Journal of Psychological Studies* 2017-۷۷:(۲)۱۳; .۹۴[Persian]
39. Rahimian Boogar I, Kianersi F, Tarbaran F. Investigating the relationships of emotional schema, cognitive-behavioral avoidance and cognitive-affective system with generalized anxiety disorder and obsessive-compulsive disorder. *Pajoohandeh Journal*. 2013;18(5):267-276.[Persian]
40. Fahimi S, Aliloo MM, Poursharifi H, Fakhari A, Akbari E, Rahim Khanli M. Repetitive thinking worry and rumination as mechanisms to coping with intolerance of uncertainty in generalized anxiety and major depressive disorders. *Journal of fundamentals of mental health*. 2014;16(61):34-6.[Persian]
41. Akbari M, Roshan R, Fata L, Shabani A, Zarghami F. The role of cognitive, behavioral, emotional and metacognitive factors in predicting repetitive negative thinking: A transdiagnostic approach. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology*. 2014;20(3):233-42.[Persian]
42. arabzadeh m. Meta-analysis of Effective Factors in Mental health of aged people. *Journal of Research in Psychological Health*. 2016;10(2):42-52.[Persian]

43. van der Heiden C, Melchior K, Muris P, Bouwmeester S, Bos AE, van der Molen HT. A hierarchical model for the relationships between general and specific vulnerability factors and symptom levels of generalized anxiety disorder. *J Anxiety Disord* 2010;24(2):284-9.
44. Clak D, AT B .Scientific foundations of cognitive theory and therapy of depression: John Wiley & Sons; 1999.
45. Coleman SL, Pietrefesa AS, Holaway RM, Coles ME, Heimberg RG. Content and correlates of checking related to symptoms of obsessive compulsive disorder and generalized anxiety disorder. *J Anxiety Disord* 2011;25(2):293-301.
46. Gentes EL, Ruscio AM. A meta-analysis of the relation of intolerance of uncertainty to symptoms of generalized anxiety disorder, major depressive disorder, and obsessive-compulsive disorder. *Clinical psychology review*. 2011;31(6):923-33.
47. Palermou B, Efstathiou G, Kalantzi-Azizi A. The responsibility schema in obsessive compulsive checking and washing. *Psychiatriki*. 2009;20(3):239-44.
48. Tolin D, Abramowitz J, Brigidi B, Foa E. Intolerance of uncertainty in obsessive-compulsive disorder. *J Anxiety Disord*. 2003;17(2):233-42.